

Музикознавчі Студії

ІНСТИТУТУ МИСТЕЦТВ ВОЛИНСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ МУЗИЧНОЇ АКАДЕМІЇ
УКРАЇНИ ІМЕНІ П. І. ЧАЙКОВСЬКОГО

Випуск 10

УДК 78(082)
ББК 85.31я43
М 89

Рекомендовано до друку вченою радою Волинського національного університету імені Лесі Українки (протокол № 6 від 27.12.2012 р.)

Рекомендовано до друку вченою радою Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського (протокол № 5 від 26.12.2012 р.)

Редакційна колегія

Рожок Володимир Іванович – доктор мистецтвознавства, професор.
Посвалюк Валерій Терентійович – доктор мистецтвознавства, професор.
Черкашина-Губаренко Марина Романівна – доктор мистецтвознавства, професор, член-кореспондент Академії мистецтв України.
Берегова Олена Миколаївна – доктор мистецтвознавства, професор.
Давидов Микола Андрійович – доктор мистецтвознавства, професор, академік МАІ ООН.
Маркова Олена Миколаївна – доктор мистецтвознавства, професор.
Зінькевич Олена Сергіївна – доктор мистецтвознавства, професор, член-кореспондент Академії мистецтв України.
Дяковський Ігор Болеславович – доктор мистецтвознавства, професор.
Козаренко Олександр Володимирович – доктор мистецтвознавства, професор.
Круль Петро Франкович – доктор мистецтвознавства, професор.
Гордійчук Андрій Миколайович – кандидат педагогічних наук, професор.
Шиманський Петро Йосипович – кандидат мистецтвознавства, доцент.
Єфіменко Аделіна Геліївна – кандидат мистецтвознавства, доцент.
Драганчук Вікторія Миколаївна – кандидат мистецтвознавства, доцент.
Коменда Ольга Іванівна – кандидат мистецтвознавства, доцент.

Рецензент

Д'ячкова Олена Анатоліївна – кандидат мистецтвознавства, доцент.

М 89 **Музикознавчі студії інституту мистецтв Волинського національного університету імені Лесі Українки та Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського** : зб. наук. пр. / [ред. кол. : В. І. Рожок, В. Т. Посвалюк та ін. ; упоряд. О. І. Коменда]. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. – Вип. 10. – 392 с.

У статтях збірника висвітлено низку проблем музичної творчості та культури. Видання адресоване фахівцям у галузі музичного мистецтва, широкому колу музикантів-практиків, педагогам та студентам вищих навчальних закладів.

Редколегія не завжди поділяє думки авторів публікацій. Відповідальність за зміст статей несуть автори.

Збірник є науковим фаховим виданням України, у якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора чи кандидата наук (див. додатки до постанови Президії ВАК України від 26.05.2010 р. № 1-05/4).

УДК 78(082)
ББК 85.31я43

© Коменда О. І. (упорядкування), 2012
© Гончарова В. О. (обкладинка), 2012
© Волинський національний університет імені Лесі Українки
© Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I. ТЕОРІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ МУЗИКОЗНАВСТВА

	<i>Юрій Чекан (Київ)</i>	
Музикознавча компаративістика: від методу – до науки.....		6
	<i>Назарій Пилатюк (Львів)</i>	
Міжтекстуальності і її значення для дефініції похідних жанрів у музикознавстві.....		19

РОЗДІЛ II. МУЗИЧНИЙ ЖАНР І СТИЛЬ

	<i>Аделина Ефименко (Луцьк)</i>	
se Messe des Pauvres Э. Сати и её средневековые корни.....		33
	<i>Анна Проскурня (Київ)</i>	
озЗерцозність як утілення негативного начала у творчості окф Прокоф'єва (на прикладі опери «Гравець»).....		46
	<i>Ярослав Олексів (Львів)</i>	
«Віюта «Homage» в баянній літературі, як відображення тенденцій пажанру.....		59
	<i>Марина Рудик (Івано-Франківськ)</i>	
«Прояви циклічності в українській музиці останньої третини ХХ ст.: сю- таїти й партити.....		68
	<i>Світлана Поляковська (Вінниця)</i>	
теіДеякі тенденції розвитку безсюжетного балету (на прикладі постано- дмгвок компанії Марі Шуїнар).....		78
	<i>Олег Колубаєв (Івано-Франківськ)</i>	
тиміДопулярна пісенна творчість українських і польських композиторів кінця – нХІХ – початку ХХ ст.....		88
	<i>Олег Лучанко (Львів)</i>	
по Симфонізація жанру концерту у контрабасовому мистецтві ХХ століття – п:(на прикладі творів С. Б. Порадовського, Ф. Гертля, П. Черноіваненка).....		99
	<i>Татьяна Волошина (Київ)</i>	
ві Интонационные особенности синагогального богослужения.....		109
	<i>Олена Масляєва (Львів)</i>	
Стильові риси «блискучого» піанізму у фортепіанних творах на теми опери «Кармен» Ж. Бізе.....		118
	<i>Оксана Гаргай (Львів)</i>	
«Чабарашка» С. Людкевича – спроба жанрово-стильової атрибуції.....		128
	<i>Ольга Коменда (Луцьк)</i>	
Жанрово-інтонаційні джерела тематизму Олександра Козаренка: інто- наційні відкриття композитора.....		141

	<i>Олена Драгоморецька (Львів)</i>	
Інтерпретація ментальних архетипів в хорових обробках народних пісень літературного походження Анатолія Авдієвського.....		303
	<i>Андрій Зименко (Чернігів)</i>	
Повторність як основа логічного руху в культурно-мистецькому часопросторі (на прикладі музики).....		316
	<i>Ірина Регуліч (Луцьк)</i>	
Типологія канону Яна Ассмана.....		326

РОЗДІЛ V. РЕГІОНАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

	<i>Леся Микуланинець (Мукачєво)</i>	
Методологічні засади сучасних українських регіональних мистецтвознавчих досліджень.....		337
	<i>Тереса Мазєна (Львів)</i>	
Про генезу музичних товариств.....		348
	<i>Антон Кармазін (Київ)</i>	
Історико-культурні традиції Волині та їх вплив на формування композиторської особистості М. І. Вериківського.....		359
	<i>Остан Майчик (Львів)</i>	
Формування засад регіональної традиції в хоровій творчості композиторів-практиків Закарпаття другої половини ХІХ – початку ХХ ст.....		368
	<i>Сергій Виткалов (Рівне)</i>	
Хорова духовна музика Рівненщини: сучасні рецепції.....		380

РОЗДІЛ ІІІ. МУЗИЧНЕ ВИКОНАВСТВО

<i>Віолетта Дутчак (Івано-Франківськ)</i> Діяльність династії Китастих у контексті розвитку бандурного мистецтва українського зарубіжжя ХХ – початку ХХІ ст.....	158
<i>Андрій Сташевський (Луганськ)</i> Вербальні інтерполяції в сучасній музиці українських композиторів для баяна: особливості художнього втілення та класифікація.....	173
<i>Божена Корчинська-Яскевич (Львів)</i> Сопілкове виконавство на зламі ХХ–ХХІ ст.: феномен Львівської академічної школи професійного виконавства.....	183
<i>Андрій Душний (Дрогобич)</i> Пріоритетність дослідження національної школи баянно-акордеонного мистецтва у Західній Україні (кінець ХХ – початок ХХІ ст.).....	193
<i>Ірина Країнська (Львів)</i> Особливості інтерпретації та виконавські аспекти циклу «12 прелюдій та фуг» О. Яковчука.....	206
<i>Ліля Пасічняк (Івано-Франківськ)</i> Регіональна специфіка народного інструментального музикування в Україні (на прикладі Прикарпатського регіону).....	215
<i>Андрій Ковбасюк (Львів)</i> Фонетичний аспект мовної інтонації та її реалізація у вокальному виконанні.....	229
<i>Руслана Калин (Львів)</i> Типи конвергенції вокальних шкіл у другій половині ХХ ст. (на прикладі діяльності українських співаків на сцені Великого театру в Москві).....	236
<i>Таміла Литвинець (Донецьк)</i> До проблеми ансамблевого мислення в інструментальному виконавстві (з досвіду роботи у класі професора Івка В. М.).....	248
<i>Олександр Драган (Хмельницький)</i> Пізньборомантичні риси у диригентській творчості Ярослава Вощика... ..	258
<i>Ярина Денисенко (Київ)</i> Традиції французького духового мистецтва у польській концертній музиці для гобоя.....	268

РОЗДІЛ ІV. ФІЛОСОФІЯ, ПСИХОЛОГІЯ, СОЦІОЛОГІЯ МУЗИКИ

<i>Адріана Скорик (Львів)</i> Соціокультурні особливості інформаційного простору України на межі ХХ–ХХІ ст.....	278
<i>Стефанія Вербовета (Луцьк)</i> Музична психотерапія: теоретичні основи та практичні методи її застосування.....	291

УДК 044.807.14

Сергій Виткалов –
кандидат мистецтвознавства,
доцент кафедри культурології Рівненського
державного гуманітарного університету (Рівне)

ХОРОВА ДУХОВНА МУЗИКА РІВНЕНЩИНИ: СУЧАСНІ РЕЦЕПЦІЇ

У статті розглянуто реалізація традиції хорового співу на Рівненщині в сучасних умовах.
Ключові слова: хорове мистецтво, Рівненщина, культурна традиція.

Сергей Виткалов
Хоровая духовная музыка Ровенщины: современные рецепции. В статье рассматривается реализация традиции хорового пения Ровенщины в современных условиях.
Ключевые слова: хоровое искусство, Ровенщина, культурная традиция.

Sergy Vytkalov
Sacred Choral Music of the Rivne Area: Contemporary Reception. Realization of tradition of the choral singing is examined on the Rivne area in modern terms.
Key words: choral art, Rivne area, cultural tradition.

Постановка наукової проблеми та її значення. Незважаючи на те, що саме регіони дають найоригінальніші зразки мистецької практики, регіональна культура вивчається недостатньо, свідчення чого – поодинокі розвідки місцевих науковців, які є продовженням, як правило, дисертаційних досліджень. У цьому ряду яскравий приклад – волинські дослідники: Л. Ігнатова, В. Драганчук, О. Коменда та ін., котрі активно досліджують культурно-мистецький простір Волині. Є подібні спроби й на Івано-Франківщині [1], Житомирщині [2], Рівненщині [3] чи Закарпатті [4]. І саме так, тобто розробляючи місцеву культурно-мистецьку проблематику, можна реконструювати історію культурного поступу України в її найскладнішому ХХ та не менш складному ХХІ ст.

Формулювання мети та завдань статті. Мета статті – розглянути спроби відродження традиційних жанрів мистецтва на Рівненщині, адже цей край ще не ставав предметом комплексного наукового аналізу, хоча непоодинокі розвідки місцевих краєзнавців з'являлися в періодиці [5]. Це, як правило, відгуки на творчі здобутки місцевих художніх колективів, критичні виступи на їхню гастрольну діяльність.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Хоровий жанр чи не найкраще представлений у краї. Він має міцне підґрунтя, закладене особливостями культурної практики Західної України, де хоровий спів був обов'язковим у школі й церкві, де постійно, незважаючи на численні утиски влади, проводилися творчі змагання, де завжди співало українське село. Хорові колективи на Рівненщині були поширені й у більш пізній період, у середині – останній третині ХХ ст. Очолювані знаними майстрами – А. Войцеховським, М. Фенглером, М. Дациком, І. Корсюком, П. Невірковцем, О. Кривенчуком, Ф. Васечком та десятками інших фахівців, які мали яскраві мистецькі гурти на підприємствах і в районах області, хорове мистецтво Рівненщини складало яскраву сторінку художньої культури України. Без виступів хорових колективів у краї не можливе було будь-яке свято. І хоча сьогодні цю справу продовжують вже інші колективи (церковні хори «Покрова», «Воскресіння», «Софія» та художні колективи багатьох навчальних закладів) з іншими художніми керівниками, вихованими в інших суспільно-культурних умовах – традиція хорового співу продовжує функціонувати. Зрозуміло, що ці мистецькі структури поглиблено займаються навчальною діяльністю; мають широку гастрольну практику й виконавський досвід. Зріс їхній професійний рівень. Вони стали учасниками Всеукраїнських хорових конкурсів, їх часто запрошують на престижні фестивалі до Києва, Парижа, Риму, Софії. Вони повертаються звідти, як правило, з низкою нагород. Оскільки ці колективи культивують переважно церковну (духовну) хорову традицію професійного виконавства, зацікавлення названим видом мистецтва в краї не спадає. Тим більше, що за всіма ознаками вони найбільше наближаються до професіонального виконавства.

Особливо його стимулював Міжнародний фестиваль духовної православної музики «Блага вість Пересопниці» (проведений 27–29 серпня 2011 р. з нагоди 450-річчя написання Пересопницького Євангелія), де місцеві майстри співу мали змогу переконатись у власних силах: репертуарі, інтерпретації творів тощо, оскільки тематичний аспект виступів був майже тотожним: колективи вирізнялися лише рівнем інтерпретації, манерою виконання, фаховою майсте-

рністю тощо. Вражало й те, що навіть художні колективи навчальних закладів, які брали участь у фестивалі, спромоглися на підготовку повноцінних програм виключно з духовних творів.

Дводенний марафон у Рівненській організмі залі, де колективи мали всі умови для якісного виступу, дав змогу в цьому переконалися. Як і переконалися в цьому жителі Рівненщини, адже, за задумом організаторів, учасники здійснили триденне турне по містечках області (Корець, Гоща, Млинів, Костопіль, Дубно) і продемонстрували свої мистецькі можливості.

Захід проводився у 20-ту річницю незалежності України, а отже, хоріві колективи духовного співу є ровесниками незалежності, оскільки в попередню добу взагалі не йшлося про функціонування таких виконавських структур. Утім, чимало з них засновано значно раніше й у своїй концертній практиці культивували переважно світську виконавську хорову традицію, а 1991 р. став часом певної корекції творчих програм і мистецьких прагнень, змін у ціннісних орієнтаціях учасників. Тож, наприклад, жіноча хорова капела Гродненського музичного коледжу (Республіка Білорусь), заснована 1969 р., має звання лауреата Міжнародних фестивалів православних піснеспівів у м. Мінську, Могильові, Республіці Польща та ін.; студентська хорова капела університету м. Ниш (Сербія), чи жіноча хорова капела «Містика» (Болгарія) має перемоги на не менш престижних фестивалях духовної музики в Македонії, Болгарії, як і Тамбовський камерний хор ім. С. Рахманінова (Росія), з його перемогами на Міжнародних хорових конкурсах у Польщі, Іспанії, Франції, Італії, Угорщині. Він – лауреат I премії регіонального конкурсу хорів Росії ім. Т. Хренникова (1994), I премії Міжнародного конкурсу академічних хорів і вокальних ансамблів «Поющая Россия» (1996), I та II премій XVI й XXV Міжнародних фестивалів церковної музики (Польща, 1997, 2006), володар Диплома I ступеня «За высокое исполнительское мастерство и весомый вклад в хоровое искусство России», Диплома в номінації «Высокий профессионализм» II фестивалю університетських хорів Росії (Іжевск, 2002), «Золотих» дипломів у номінаціях «Смешанный хор» и «Духовная музыка» VI Міжнародного конкурсу хорів «Isola del sole» (Італія, 2004). Цей Камерний хор – учасник XV Міжнародного фестивалю в м. Аллаве (Іспанія, 1996), мо-

сковських Міжнародних фестивалів сучасної музики «Московская осень» (2001–2002, 2004, 2008), V московського Міжнародного пасхального фестивалю (2006), III Всеросійського фестивалю хорових колективів ім. Л. Сивухіна (Нижній Новгород, 2010), XI Міжнародного свята пісні і танцю «Славянський венок» (Таллін – Тарту, 2009), Всеросійських фестивалів пам'яті А. Юрлова «Любовь святая» (1977–1978), Всеросійських хорових асамблей із нагоди 90-річчя Г. Свиридова (Тамбов – Курск – Фатеж), хорового фестивалю ім. С. Дегтярьова та Г. Ломакіна в Белгороді, фестивалю ім. Ю. Голіцина в Липецьку, Міжнародного фестивалю «Славянський мир» (Белгород, 1995), «Рахманіновських» фестивалів в Тамбові і Белгороді, проекту «Російська прем'єра», пов'язаного із виконанням ораторії Й. Гайдна «Створення світу» (Воронеж – Тамбов – Курськ). І його інтерпретація духовної музики П. Чайковського та С. Рахманінова, як і сучасних композиторів Росії, стала відкриттям для рівненчан і інших конкурсантів. Хор співробітничав чимало років з естонським композитором В. Тормисом і з його творами виступав у Франції й Угорщині [7]. Із 1998 р. колективом хору реалізується унікальний в російській провінції проект «Российские композиторы в Тамбове».

Завдяки творчим контактам із московськими композиторами, для колективу написані «Три хора на слова І. Бунина», хорові цикли «Парижская нота», «В сумерках», хореографічний етюд-вокаліз «В час рассветный» Р. Леденьовим, «Шість стихотворень Е. Баратынського», «Три хора на слова Н. Ладыгіна» Ю. Євграфовим, хорова транскрипція прологу опери Б. Асаф'єва «Тамбовская казначейша» В. Калістратовим, кантата-паліндром на вірші Н. Ладигіна «И жар, и миражи» А. Ларінім [7]. Отже, ці колективи давали можливість місцевим виконавцям та їхнім художнім керівникам зіставити репертуарні здобутки, особливості організації репетиційного процесу, розв'язання інших, особливо організаційно-фінансових проблем у різних країнах тощо. А головне – глибину філософського бачення іншої Першокниги – Біблії. Особливо це вдалося муніципальному хоровому колективу «Орея» (м. Житомир) з його блискучою інтерпретацією мистецьких перлин А. Шнітке, Є. Станковича, В. Сильвестрова та ін.

Запрошені колективи мали різне функціональне призначення: одні з них, що були засновані при ВНЗ, перебували в кращих умовах для проведення репетицій, фахового зростання учасників тощо. Інші – поштовхом для створення яких стали Кафедральні собори, крім усього іншого, мали забезпечувати проходження церковної служби й уже потім концентрувати увагу на концертному репертуарі, гастрольній діяльності. Утім усі запрошені демонстрували високий професійний рівень.

Не відставали від них і вітчизняні мистецькі структури: Академічна хорова капела «Орея» – володар семи Гран-Прі в Німеччині (1996, 1999), Швейцарії (1998), Франції (1995), Словенії (2008), Україні та 27 перших місць на Міжнародних конкурсах хорового мистецтва. 28 співаків капели складають один із найоригінальніших сучасних українських мішаних хорів. І те, що почули та побачили слухачі 27 серпня в органній залі, значною мірою змінило уявлення про можливості людського голосу та мистецького світобачення. Не кажучи вже про чи не найвідомішу вітчизняну мистецьку формацію – Чоловічу хорову капелу України ім. Л. Ревуцького, творчим складом якої вперше зі сцени прозвучали стрілецькі та повстанські пісні, визначились репертуарні пріоритети капели: світова класика, вітчизняний фольклор, духовна спадщина й сучасна композиторська творчість; розшукувалися, виконувалися і записувалися забуті сторінки української хорової музики: колядки, щедрівки, історичні, козацькі, чумацькі, стрілецькі, повстанські, весільні та інші народні пісні, кантати, старовинні канти, київські розспіви, розспіви Києво-Печерської лаври, твори Д. Бортнянського, М. Березовського, А. Веделя, М. Лисенка, К. Стеценка, інших європейських композиторів. У репертуарі цього колективу вже під орудою Ю. Курача (із 2009), крім української, є зразки слов'янської та зарубіжної церковної й класичної хорової музики як а саррелла, так і в супроводі симфонічного оркестру або органа. Капела виконує вокально-симфонічні твори «Реквієм» Л. Керубіні, «Месу» Л. Перозі, оперу-ораторію «Цар Едіп» І. Стравінського, кантату «Карміна Бурана» К. Орфа, симфонію №13 Д. Шостаковича, рапсодію «Думка» Л. Дичко та ін. твори із симфонічними оркестрами багатьох країн і презентує художні програми в Україні, Польщі, Болгарії, Нідерландах, Іспанії,

Франції, Ізраїлі, Італії, Великобританії, Бельгії. Хороша капела – учасник багатьох мистецьких фестивалів та конкурсів, зокрема:

- старовинної музики в м. Старий Сонч (Польща);
- Фландрійського (Бельгія, 1992–2000);
- Борнемунського, Бредфорського, Малвернського, Леомінстерського та Глоувенського (1992–2000);
- духовної музики в м. Тортозі та хабанері у м. Торев'єха (Іспанія, 1997);
- «Різдво Христове-97» в Єрусалимі й Назареті (Ізраїль, 1997);
- духовної музики «Краків – культурна столиця Європи 2000 року» (Польща).

Групу художніх колективів згаданого фестивалю представляли також й мистецькі осередки суто церковного спрямування: камерний хор Перемисько-Новосанчівської єпарії «Ірмос» (Польща) чи архієрейський хор Свято-Троїцького кафедрального собору «Оранта» (Луцьк), у доробку якого не лише понад 20-річний досвід культурної практики, а й участь у таких знакових подіях, як інтронізація (1993) Патріарха Володимира («Всенічна» в кафедральному Володимирському соборі, Літургія в соборі св. Софії).

У 1997 р. в Іспанії колектив брав участь у I Інтернаціональному фестивалі хорової музики «Сажа Salamanca у Soria» за участі колективів з Аргентини, Бельгії, Камеруну, Мексики, Румунії, Росії, Уругваю, Пуерто Ріко, України. У репертуарі колективу – світська музика, українські народні пісні, твори Є. Станковича, В. Зубицького, Л. Дичко, В. Тиможинського, О. Некрасова, обробки народних пісень О. Яковчука та ін. Репертуар складають також класичні зразки М. Березовського, Д. Бортнянського, А. Веделя, М. Лисенка, К. Стеценка, М. Леонтовича, О. Кошиця.

На II Міжнародному конкурсі хорових колективів імені Лесі Українки (1994 р.) він посів I місце (виконав твори В. Герасимчука на слова Лесі Українки «Вечірня година», І. Шамо «Якби мені дістати струн живих», духовний твір М. Львова «Вечері Твоїї тайної», українську народну пісню в обробці Є. Козака «Човен хитається») [7].

Та й керівники названих вище художніх колективів теж вирізняються високим професіоналізмом. Наприклад, О. Вацик (Житомирська академічна хорова капела), крім керівництва художнім колективом і виведенням його на професійний рівень, є засновником хору університету в м. Брно (Чехія) «Gaudeamus». Він – член журі II–III та VI Світових хорових ігор, що проходили у містах Пусан (Південна Корея, 2002), Бремен (Німеччина, 2004), Хіатіп (Китай, 2006), а також міжнародних хорових конкурсах у м. Толоса (Іспанія), Марктобердорф, Вернігероде (Німеччина), Ріва-дель-Гарда (Італія), «Артеку» (Україна). Ним реалізовані симфонічні проекти у Франції, Німеччині, Румунії, Україні, Чехії. Організовано також майстер-класи в Канаді, Італії, Німеччині, Латвії, Чеській Республіці, Україні, Угорщині, Молдові [7]. Він є членом Музичної комісії Європа-Кантат, Intercultur, IFCM, єдиним представником від Східної Європи. І цю низку відзнак і творчих здобутків запрошених гостей можна продовжувати. Хоча й рівненські виконавці теж були на відповідному мистецькому рівні. Наприклад, архієрейський хор «Знамення» (худ. кер. – подружжя Іваніків) заснований як архієрейський хор Рівненської єпархії УПЦ Київського патріархату. За свою концертну практику колектив відзначений багатьма нагородами. Він – лауреат I премії Всеукраїнського конкурсу художніх колективів «Просвіти» (Київ, 2001), дипломант XI Міжнародного конкурсу духовної музики «Магутны Божа» (Могильов, республіка Білорусь), лауреат (I премія) IX Слов'янського фольклорного фестивалю «Коляда» (Рівне), лауреат (I премія) XII Міжнародного фестивалю хорової музики «Південна Пальміра» (Одеса), дипломант Міжнародного фестивалю духовної музики «II дні музики церковної Ридзина, 2006» (Познань, Польща). У надбанні хору є аудіокасети «Співає хор Свято-Покровського собору», «Колядки» і компакт-диски духовної музики «Хваліть ім'я Господнє», «Возвеселімося всі разом нині», «Холмські пісні», «З нами Бог» [7].

Не менш важливі здобутки має й архієрейський хор «Воскресіння» Свято-Воскресенського кафедрального собору м. Рівному (регент – заслужений діяч мистецтв України О.Тарасенко). Заснований у липні 1991 р. та маючи в репертуарі понад 500 мистецьких зразків, цей колектив, крім, власне, забезпечення церковних

служб, має широку концертну практику, вагомі мистецькі здобутки. Він є лауреатом шести Міжнародних, двох Всеукраїнських конкурсів, учасником багатьох хорових фестивалів в Україні й за її межами:

- 1993 р. – Всеукраїнський конкурс ім. М. Леонтовича в м. Київ (I премія, Диплом за краще виконання творів М. Леонтовича та виконання духовної музики);
- 1994 р. – XIII Міжнародний конкурс церковної музики в Гайнувці, Польща (II премія);
- 1995 р. – Міжнародний Конгрес «Euro Nostra», м. Краків, Польща;
- 1996 р. – Міжнародний конкурс хорової пісні, м. Щецин, Польща (II премія);
- Міжнародний хоровий конкурс «Ankara polifonik fest», м. Анкара, Туреччина (III премія);
- Міжнародний фестиваль камерних хорів, м. Мішкольц, Угорщина;
- Міжнародний фестиваль ім. Адама Дідура, м. Сянок, Польща;
- 1997 р. – Міжнародний хоровий конкурс ім. проф. Г. Дімітрова, м. Варна, Болгарія (II премія та премія за краще виконання не болгарським хором обов'язкового твору, Диплом кращого диригента на конкурсі (О. Тарасенко).
- 1998 р. – Міжнародний хоровий конкурс «Флоріже вокал де тур», м. Тур, Франція (III премія);
- 1999 р. – Міжнародний фестиваль «Milenium Sakrum», м. Валенсія, Іспанія;
- 2000 р. – Всеукраїнський конкурс ім. Д. Січинського, м. Івано-Франківськ (I премія);
- Всеукраїнський хор-фест «Золотоверхий Київ»;
- здобуття колективом хору обласної мистецької премії ім. Г. Жуковського;
- 2001 р. – Всеукраїнський фестиваль духовного пісенспіву «Від Різдва до Різдва», м. Дніпропетровськ;

- Міжнародний хоровий фестиваль «Передзвін» у м. Івано-Франківськ;
- 2001–2003 рр. – Міжнародний фестиваль «Колядки по-сусіцьки», м. Краків;
- 2003 р. – Міжнародний фестиваль «3 днем народження, Гендель», м. Галле, Німеччина;
- 2004 р. – Міжнародний хор-фест, м. Вааса, Фінляндія;
- 2004 р. – Міжнародний Європейський конкурс кафедральних хорів, м. Сенліс, Франція (III премія);
- 2007 р. – фестиваль Legnica cantat 38, м. Лігниця, Польща;
- 2007 р. – фестиваль Музики християнської, м. Гданськ, Польща;
- 2007 р. – участь у виставі Краківського театру STU, супровід п'єси Ф. Достоевського «Беси» (2007–2011 рр.);
- 2009 р. – Міжнародний фестиваль «Дні музики в Міколайові», м. Міколайов, Польща;
- 2009 р. – Міжнародний фестиваль «Балтийский дом» (Санкт-Петербург, Росія);
- 2010 р. – XV Міжнародний фестиваль східнослов'янських колядок, Тересполь, Польща.

У репертуарі колективу багато тематичних концертних програм. Особливою популярністю в слухачів користуються «П'ять століть української духовної музики»; «Духовна музика ХХ століття»; «Духовна музика російських композиторів-романтиків» та ін. [8]. Тож навіть цього переліку достатньо, щоб скласти враження про те конкурентне середовище, у якому брали участь місцеві художні колективи та яку насолоду отримали гості та присутні від цього масштабного мистецького проекту. А з іншого боку, навіть названий репертуар і те представницьке середовище, у якому брали участь згадані вище колективи, вимагає, власне, фахового підходу до організації творчого процесу й відповідної організаційно-фінансової підтримки, чого не можна було очікувати в перші роки державної незалежності України. Отже, може інтерес до церковного мистецтва й стане тим стимулом, який дасть змогу зберегти повагу до хорового співу загалом через його духовний аспект.

Висновки й перспективи подальших досліджень. Поступово змінюється соціокультурна ситуація в краї та й в Україні загалом. Чимало звичних речей і стереотипів відходить у минуле, нато-

мість з'являються інші форми мистецького самовираження. Глобалізаційні процеси також значною мірою уніфікують ці форми, утім, вони й загострюють шире бажання зберігати національну ідентичність та ментальність.

Відзначимо, що й інших заходів, добре підготовлених, у місті стало помітно більше. Лише обласна філармонія постійно проводить різноманітні фестивалі, зокрема й вокальної та органної музики: «Дивовижний світ органа», «Шедеври вокального мистецтва», «Церковні піснеспіви», «Весняні дзвіночки» тощо, у яких беруть участь чимало яскравих виконавців не лише з України, а й із далекого зарубіжжя, маючи постійну нагоду вдосконалювати свою майстерність. Традиційними стали обмінні гастрольні концерти (що впливають на зміну в репертуарі, стимулюють репетиційний процес, спонукають до пошуку нових вокальних зразків), мистецькі вечори з нагоди ювілейних дат провідних майстрів мистецтв краю; чимало виробничих колективів, фірм тощо свої ювілеї проводять із широким залученням мистецьких колективів, фінансуючи митців і виступаючи гарантом їхньої стабільної мистецької праці. І призначення директором місцевої філармонії О. Тарасенка – регента згаданого художнього колективу, сподіваємося, поглибить традиції хорового виконавства в області та розширить географію гастрольної діяльності в краї.

Отже, саме в такий спосіб, акцентуючи увагу на мистецьких проблемах, постійно підтримуючи мистецькі заходи в краї, можна формувати нову мережу художніх колективів, постійно підвищуючи професійний рівень уже наявних.

Список використаної літератури

1. Грицан А. Театральна культура Галичини у контексті європейського модерну (кінець XIX – перша чверть XX ст.) / Грицан А. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vpu/Myst/2009-2010_17-18/statti/Grycan.pdf
2. Даценко П. Х. Культурно-мистецька спадщина Житомирщини у вимірах українського духовного життя XIX – першої третини XX століття: монографія / П. Х. Даценко. – Житомир : [б. в.], 2008. – 125 с.
3. Виткалов С. В. Рівненщина: культурно-мистецький потенціал в парадигмах сучасності : монографія / Сергій Виткалов. – Рівне : ППДМ, 2012. – 416 с.
4. Професійна музична культура Закарпаття: етапи становлення: зб. стат., есе про музичну культуру Закарпаття. – Ужгород : Карпати, 2010. – 504 с.
5. Див. серію рецензій у газеті «Народна творчість» Рівненського обласного Центру народної творчості за 2000–2008 рр.
6. Конєва К. «Воскресіння» вражає світ / К. Конєва // Вільне слово, 1999. – 21 квіт.
7. Хитрий Е. Хор Турського періоду (хоровий конкурс у Франції) / Е. Хитрий // Рівне вечірнє, 1998. – 13 черв.
8. Пелячик І. Тут живе музика [про хор «Покрова»] / І. Пелячик // Вільне слово. – 2005. – 25 лист.

9. Репертуар учасників фестивалю // Поточний архів Рівненської обласної філармонії за 2011 рік.
10. Воскресіння. Хорова родина. Нариси з історії хорового мистецтва / [упор. О.Тарасенко]. – Рівне : О. Зень, 2011. – 360 с.

Наукове видання

МУЗИКОЗНАВЧІ СТУДІЇ

ІНСТИТУТУ МИСТЕЦТВ
ВОЛИНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ТА
НАЦІОНАЛЬНОЇ МУЗИЧНОЇ АКАДЕМІЇ УКРАЇНИ
ІМЕНІ П. І. ЧАЙКОВСЬКОГО

Збірник наукових праць

Випуск 10

Упорядкування *О. І. Коменди*
Редактор і верстка *Н. П. Яковчук*
Верстка *О. І. Коменди*

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
КВ № 14856-3827Р від 10.12.2008 р.

Формат 60x84 1/16. Обсяг 22,78 ум. друк. арк., 22,65 обл.-вид. арк.
Наклад 300 пр. Зам. 2800. Волинський національний університет імені Лесі Українки
(43025 м. Луцьк, просп. Волі, 13). Друк – Вежа-Друк
(м. Луцьк, вул. Бойка 1, тел. 29-90-65)

Свідоцтво Держ. комітету телебачення та радіомовлення України
ДК № 4039 від 08.04.2011 р.